

Stockholms kommun
registrator.utbildning@stockholm.se

Rektorn vid Stockholms RH-gymnasium
rachida.mchaiter@stockholm.se

Beslut för gymnasieskola med särskoleelever

---

efter tillsyn av Stockholms RH-gymnasium
i Stockholms kommun

Tillsyn i Stockholms RH-gymnasium

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under kalenderåret 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Stockholms RH-gymnasium besöktes av Skolinspektionen den 3-4 oktober 2012.

Fakta om skolan

Stockholms RH-gymnasium, som är beläget i stadsdelen Skärholmen i södra Stockholm, hade vid tillsynen knappt 60 elever och är en av Stockholms 27 kommunala gymnasieskolor.

Skolan leds av en rektor. Lärarna är organiserade i två arbetslag med varsin arbetslagsledare/pedagogisk rådgivare, ett för gymnasieskolan och ett för gymnasiesärskolan.

Tillsammans med Farsta gymnasiums två enheter och Östra Reals tre enheter bildar Stockholms RH-gymnasium Gymnasieområde 10 under en gemensam gymnasiechef. I gymnasieområdet finns även en administrativ chef.

Skolan består, dels av ett av Sveriges fyra riksgymnasier för rörelsehindrade (RH) och dels av gymnasiesärskola, med cirka 30 elever i respektive skolform. Till gymnasieskolan hör även ett boende och en habilitering. Stockholms RH-gymnasium erbjuder förlängd studietid och de flesta elever läser gymnasiet på fyra år. Riksgymnasiedelen av skolan har riksintag via Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och tar således emot elever från hela landet men flertalet kommer från Stockholms län. Gymnasiesärskolans elever kommer från Stockholms län.

Inom gymnasieskolan bedrivs i årskurs 1 och 2 utbildning inom samhällsvetenskapsprogrammet, estetiska programmet och introduktionsprogrammen individuellt alternativt och språkintrouktion. I årskurs 3 och 4 bedrivs verksamhet på samhällsvetenskapsprogrammet, medieprogrammet och individuellt program enligt den gamla gymnasieskolan.

Inom gymnasiesärskolan bedrivs utbildning inom individuellt program med yrkesträning respektive verksamhetsträning. Vissa elever läser även kurser från gymnasiesärskolans nationella program utifrån sina behov och förutsättningar.

Kunskapsresultat

På grund av skolans ringa elevantal finns det ingen nationell statistik att tillgå när det gäller elevernas kunskapsresultat i gymnasieskolan. Enligt rektorn och

personal når flertalet elever i både gymnasiesärskolan och i gymnasieskolan målen i sina individuella studieplaner. De senaste fem åren har dock andelen elever inom gymnasieskolan som fått ett slutbetyg varit relativt låg, och skolan ska enligt sin senaste arbetsplan arbeta för att höja denna andel. Vissa elever når, enligt rektorn, inte målen på grund av hög eller långvarig sjukfrånvaro. Inom gymnasiesärskolan saknas redovisning av ett samlat kunskapsresultat för elevgruppen på skolnivå.

Helhetsbedömning

Stockholms RH-gymnasium bedriver en verksamhet som i flera avseenden bedöms uppfylla de krav som författningarna ställer. Rektorn, som har funnits i skolan sedan hösten 2011 och har ett tillfälligt förordnande som sträcker sig fram till läsårsslutet 2013, har ett uppdrag från förvaltningen att kvalitetssäkra verksamheterna. Hon har sedan tillträdet initierat en rad förbättringar i skolan, bland annat organisationsförändringar, moderniserad it-standard och ett förtydligat och större fokus på elevernas lärande istället för på omsorg. I gymnasiesärskolan har även vikten av bedömning och betygsättning av eleverna utifrån nationella kunskapsmål klargjorts. Tillsynen har visat att rektorn är väl förtrogen med skolans verksamhet och bedriver ett tydligt ledarskap med elevernas bästa för ögonen. Med stöd av exempelvis elevsamtal, verksamhetsbesök, de två pedagogiska rådgivarna och annan stödpersonal identifierar rektorn de utvecklingsområden som skolan och lärarna behöver arbeta med att förbättra.

Tillsynen visar dock en bristande samverkan mellan lärarna som i sin tur visar sig i undervisningens kvalitet liksom i en del lärares bristande förmåga att anpassa undervisningen och ge eleverna möjlighet till ett reellt inflytande över undervisningen. En förbättrad samverkan bedöms därför vara ett av skolans viktigaste utvecklingsområden, dels för att sprida goda pedagogiska exempel men även för att säkerställa att skolans samtliga elever får en likvärdig undervisning som uppfyller författningarnas krav, oavsett lärare.

Inom båda skolformerna följs elevernas kunskapsutveckling upp genom kontinuerliga utvärderingar utifrån varje elevs individuella studieplan. Elevernas kunskapsutveckling och behov av extra stödinsatser följs upp i olika möteskonstellationer där bland annat mentorn, lärarna, de pedagogiska rådgivarna, elevhälsoteamet och även andra funktioner kring eleverna såsom habilitering eller elevassistenter ingår utifrån behov.

Stödorganisationen upplevs fungera väl och de elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven respektive kunskapsmålen identifieras av lärare och mentorer. Åtgärdsprogrammets innehåll behöver dock överlag förbättras i båda skolformerna.

Inget annat framkommer än att skolan upplevs som trygg och Skolinspektionen ser vid tillsynstillfället att eleverna visar hänsyn och tålmod med varandra. Planen mot kränkande behandling är dock generellt hållen och återspeglar inte skolans specifika behov av förebyggande arbete inom respektive skolform.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 23 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom undervisning och lärande.

- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och för att ge eleverna möjlighet att nå examensmålen.

Motivering

Enligt läroplanen ska lärarna samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål. Skollagen föreskriver även att utbildningen ska vara likvärdig. Skolan har ett särskilt ansvar för elever med olika funktionshinder.

Bristande samverkan mellan lärarna visar sig i undervisningens kvalitet liksom i en del lärares bristande förmåga att anpassa undervisningen och ge eleverna möjlighet till ett reellt inflytande över undervisningen. Vid verksamhetsbesök och i intervjuer med lärare i både gymnasiesärskolan och gymnasieskolan framträder flera goda exempel men också variationer mellan lärarna, bland annat med avseende på hur lärarna ger eleverna möjlighet till inflytande över sitt eget lärande och hur och i vilken grad eleverna utmanas till att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Den bristande samverkan visar sig även i hur de olika lärarna ser på anpassning av undervisningen och hur de resonerar kring lärarens uppdrag och skyldigheter gentemot eleverna. Vissa pedagoger kan ge tydliga exempel på hur de arbetar med dessa områden medan andra har svårigheter att ge relevanta exempel på hur de arbetar för att säkerställa en likvärdig undervisning inom ovanstående områden. Rektorn bekräftar denna varierande bild av skolans lärarkår och ger exempel på flera åtgärder som hon vidtagit för att kvalitetssäkra undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan lärarna i skolan men också med andra skolor är ett viktigt utvecklingsområde för skolan, dels för att sprida goda exempel bland pedagogerna men i synnerhet för att säkerställa att skolans samtliga elever får en undervisning som lever upp till de krav författningarna ställer oavsett lärare.

Sammanfattningsvis visar utredningen att lärarna i högre grad behöver samverka med varandra i arbetet med att se till att all undervisning är systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

Skollagen 1 kap. 9 §. Lgy 11 2.1 Kunskaper/Lpf 94 1.1 Grundläggande värden 2.1 Kunskaper

Trygghet och studiero

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att skolans plan mot kränkande behandling anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur åtgärderna ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs påbörjas eller genomföras under det kommande året för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

En plan som benämns Likabehandlingsplan för Stockholms RH-gymnasium finns och gäller för både gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Planen utgör både likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling med avsnitt om bland annat övergripande mål och ansvarsfördelning. Planen är dock generell hållen och det framgår inte vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året, varken utifrån skolans eller respektive skolforms specifika behov. Rektorn är medveten om planens brister och har initierat ett utvecklingsarbete kring detta som bland annat ska resultera i en plan som uppfyller författningarnas krav.

Sammanfattningsvis framgår av tillsynen att skolans plan mot kränkande behandling inte anger vilka åtgärder som ska vidtas utifrån skolans identifierade

behov och hur åtgärderna ska följas upp. Planen uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Det framgår av skollagen att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav (i gymnasiesärskolan kunskapsmål) som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen ska anmäla detta till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om utredningen visar att eleven har behov av särskilt stöd ska rektorn se till att beslut fattas om åtgärdsprogram. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionens intryck är att flertalet lärare arbetar med att stötta eleverna i deras kunskapsutveckling. Men det framkommer i intervjuer med lärarna olika synsätt på vad skillnaden är mellan åtgärder gällande särskilt stöd kontra anpassning av undervisningen. I skolan skrivs åtgärdsprogram utifrån en mall som tillhandahålls av huvudmannen och rektorn beslutar om samtliga åtgärdsprogram. Innehållet i de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet. I vissa fall anges åtgärderna i åtgärdsprogrammen vara elevens ansvar snarare än skolans, och är mer en anpassning av elevens arbete gentemot undervisningen och inte tvärtom, exempelvis "Vara med på klassens lektioner men arbeta på sin nivå och i sin takt. Ej delta i genomgångar utan arbeta med egna uppgifter." Eller "Acceptera den hjälp som erbjuds av assistenter och lärare." Vissa av de åtgärdsprogram som utarbetas handlar således om åtgärder som faller inom undervisningens ram och inte är särskilt stöd. Se även under avsnittet undervisning och lärande ovan. Ibland är inte heller kopplingen mellan elevens behov och de åtgärder skolan ämnar vidta tydlig i åtgärdsprogrammen. Det framgår inte alltid hur utvärdering av vidtagna åtgärder ska göras.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det både i gymnasieskolan och i gymnasiesärskolan finns brister vad gäller utformningen av åtgärdsprogram.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att intyg utfärdas för de elever i gymnasiesärskolan som inte uppnår lägst betyget Godkänt.

Motivering

Enligt gymnasieförordningen ska betyg sättas på varje avslutad kurs inom gymnasiesärskolan men inte på verksamhetsträning. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt ska ett intyg utfärdas om att eleven deltagit i kurser. Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Detsamma gäller uppgift i ett intyg om att eleven deltagit i en kurs. Betygen och intygen ska genast kunna sammanställas för en enskild elev.

Av skolans betygskatalog och i intervju med rektorn framgår att intyg i gymnasiesärskolan hittills inte har utfärdats för de elever som inte uppnår godkänt betyg. Rektorn är medveten om detta och anger att intyg från och med innevarande termin kommer att skrivas i enlighet med författningarnas krav.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det i gymnasiesärskolan finns brister vad gäller att utfärda intyg för elever som inte uppnår betyget Godkänt. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

13 kap. 21-23 §§ gymnasieförordningen (gymnasiesärskolan)

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet som gäller omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att det för varje introduktionsprogram finns en plan för utbildningen som visar utbildningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen på ett introduktionsprogram följa en plan för utbildningen som ska beslutas av huvudmannen. Planen för utbildningen ska innehålla utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll. I Stockholms kommun är detta beslut delegerat till rektorn.

I tillsynen framkommer att skolan saknar planer över undervisningens innehåll i de två introduktionsprogram som skolan erbjuder på gymnasienivå, det vill säga för språkintröduktion och individuellt alternativ.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det vid gymnasieskolan saknas planer för utbildningen på introduktionsprogrammet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

17 kap. 7 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Marie Wiberg-Svensson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Lotta Hedén
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).